

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Шарин С.В.
25. 11. 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 58 Політична географія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2020 рік

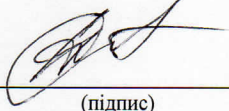
Робоча програма Політична географія для студентів спеціальності 106 «Географія», за галуззю знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 14 с.

Розробники:

Сливка Р.Р., кандидат географічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

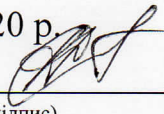
Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри
географії та природознавства (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.

Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

©Сливка Р.Р., 2020 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Дисципліни вільного вибору студента	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання Порівняльно-географічне дослідження геополітичного положення двох країн	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>«Географія»</u>	Семестр	
Загальна кількість годин – 180		Сьомий	-
		Лекції	
		24 год.	-
		Практичні, семінарські	
		36 год.	-
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 1:2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та АТУ України.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Політична географія» є:

1. оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни;
2. вивчення основних елементів політичної карти світу;
3. розуміння генези і форм просторових проявів політичних процесів;
4. оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних;
5. здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження.

Компетентності:

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

- Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

- Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

Результати навчання:

- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
- Пояснювати особливості організації географічного простору.
- Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
- Розуміння обумовленості якості, рівня і способу життя людських спільнот особливостями просторової організації політичної, економічної, культурної та інших соціосфер.
- Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов, порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи політичної географії.

Тема 1. Теоретико-методологічні засади політичної географії.

Об'єкт, предмет політичної географії. Визначення політичної географії.

Територіальна організація політичного життя. Функції політичної географії.

Актуальні напрями і завдання політико-географічних досліджень.

Структура політичної географії.

Тема 2. Історія політико-географічної думки. Протонауковий період.

Квазінауковий період. Науковий період першої половини ХХ століття.

Тема 3. Сучасна політична географія. Політична географія в 1950-х - початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія.

Тема 4. Головні поняття політичної карти світу (частина 1). Політична карта світу та її структура. Держава – головне поняття політичної карти. Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.

Тема 5. Головні поняття політичної карти світу (частина 2). Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. Нейтральні території. Орендовані території, міжнародні концесії.

Тема 6. Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. Уявлення про світовий океан і його складові частини. Політичний поділ повітряного та космічного простору.

Тема 7. Держава як геопросторова політична система. Державна територія. Державні кордони. Встановлення державних кордонів. Зміни державних кордонів і територіальні спори.

Тема 8. Держави в сучасному світі. Типи державних політичних систем. Форми державного правління і політичні режими. Форми державного устрою. Автономії в державах світу.

Тема 9. Наукові поняття політико-географічне положення і геополітичне положення. Поняття ПГП. Поняття ГПП. ГПП і ГП України.

Тема 10. Географія сецесіонізму та збройних конфліктів. Сецесія державної території. Чинники територіальних конфліктів. Закономірності поширення конфліктів і мілітаризму в світі.

Тема 11. Міжнародні організації. Поняття «Міжнародна організація». Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій. Типологія МО.

Змістовий модуль 2. Політична географія України.

Тема 12. Українські політико-географічні ідеї ХХ ст. Політико-географічні погляди С.Рудницького. Внесок Ю.Липи у розвиток ПГ. Внесок В.Кубійовича у становлення вітчизняної ПГ. Сучасний розвиток ПГ в Україні.

Тема 13. Розбудова державності та державного кордону України. Значення проголошення незалежності України. Конституційне визначення форми правління і територіальнополітичного устрою України. Відповідність територіально-політичної структури України історико-географічній та етногеографічній. Нормативне оформлення функціонування державного кордону України. Агресія Росії щодо суверенної території України в 2014 р.

Тема 14. Територія України як один з провідних чинників її сукупного політико-географічного потенціалу. Потенціал державної території України. Позиційні

характеристики території України. Особливості приморського положення. Конфігурація і форма території України.

Тема 15. Тип, розміщення та функції сучасних кордонів України. Кількісні характеристики кордонів України. Типологічні характеристики кордонів України. Труднощі делімітації і демаркації українського кордону.

Тема 16. Основні риси сучасної системи АТУ України. Ієрархічна і територіальна структура АТУ. Обласний поділ України. Територіально-політичний статус Криму. Столиця України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		П	Лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи політичної географії.						
Тема 1. Теоретико-методологічні засади політичної географії.	10	2	2			6
Тема 2. Історія політико-географічної думки.	10	2	2			6
Тема 3. Сучасна політична географія.	10	2	2			6
Тема 4. Головні поняття політичної карти світу (частина 1).	10	2	2			6
Тема 5. Головні поняття політичної карти світу (частина 2).	10	2	4			4
Тема 6. Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів.	10	-	2			6
Тема 7. Держава як геопросторова політична система.	10	2	2			6
Тема 8. Держави в сучасному світі.	10	-	2			6
Тема 9. Наукові поняття політико-географічне положення і геополітичне положення.	10	2	2			6
Тема 10. Географія сецесіонізму та збройних конфліктів.	10	-	2			6
Тема 11. Міжнародні організації.	10	2	2			6
	104	16	24			64

Змістовий модуль 2. Територіальна організація політичного простору України						
Тема 12. Українські політико-географічні ідеї ХХ ст.	14	2	2			10
Тема 13. Розбудова державності та державного кордону України.	12	-	2			10
Тема 14. Територія України як один з провідних чинників її сукупного політико-географічного потенціалу.	12	-	2			10
Тема 15. Тип, розміщення та функції сучасних кордонів України.	14	2	2			10
Тема 16. Основні риси сучасної системи АТУ України.	14	2	4			8
Разом за змістовим модулем 2	66	6	12			48
Усього годин за 7 семестр	180	24	36			120

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи політичної географії.		
1.	Тема 1. Теоретико-методологічні засади політичної географії.	Об'єкт, предмет політичної географії. Визначення політичної географії. Територіальна організація політичного життя. Функції політичної географії. Актуальні напрями і завдання політико-географічних досліджень. Структура політичної географії.
2.	Тема 2. Історія політико-географічної думки.	Протонауковий період. Квазінауковий період. Науковий період першої половини ХХ століття.
3.	Тема 3. Сучасна політична географія.	Політична географія в 1950-х - початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія.
4.	Тема 4. Головні поняття політичної карти світу (частина 1).	Політична карта світу та її структура. Держава – головне поняття політичної карти.

		Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.
5.	Тема 5. Головні поняття політичної карти світу (частина 2).	Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. Нейтральні території. Орендовані території, міжнародні концесії.
6.	Тема 7. Держава як геопросторова політична система.	Державна територія. Державні кордони. Встановлення державних кордонів. Зміни державних кордонів і територіальні спори.
7.	Тема 9. Наукові поняття політико-географічне положення і геополітичне положення.	Поняття ППГ. Поняття ГПП. ГПП і ГП України.
8.	Тема 11. Міжнародні організації.	Поняття «Міжнародна організація». Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій. Типологія МО.
Змістовий модуль 2. Територіальна організація політичного простору України.		
9.	Тема 12. Українські політико-географічні ідеї ХХ ст.	Політико-географічні погляди С. Рудницького. Внесок Ю. Липи у розвиток ПГ. Внесок В. Кубійовича у становлення вітчизняної ПГ. Сучасний розвиток ПГ в Україні.
10.	Тема 13. Розбудова державності та державного кордону України.	Значення проголошення незалежності України. Конституційне визначення форми правління і територіально-політичного устрою України. Відповідність територіально-політичної структури України історико-географічній та етногеографічній. Нормативне оформлення функціонування державного кордону України. Агресія Росії щодо суверенної території України в 2014 р.
11.	Тема 15. Тип, розміщення та функції сучасних кордонів України.	Кількісні характеристики кордонів України. Типологічні характеристики кордонів України. Труднощі делімітації і демаркації українського кордону
12.	Тема 16. Основні риси сучасної системи АТУ України.	Ієрархічна і територіальна структура АТУ. Обласний поділ України. Територіально-політичний статус Криму. Столиця України.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи політичної географії.		
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	2
2.	Історія політико-географічної думки	2
3.	Сучасна політична географія	2
4.	Головні поняття політичної карти світу (частина 1).	2
5.	Головні поняття політичної карти світу (частина 2).	2
6.	Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів.	2
7.	Держава як геопросторова політична система.	2
8.	Держави в сучасному світі.	2
9.	Наукові поняття політико-географічне положення і геополітичне положення.	2
10.	Географія сецесіонізму та збройних конфліктів.	2
11.	Міжнародні організації.	2
Змістовий модуль 2. Територіальна організація політичного простору України.		
12.	Українські політико-географічні ідеї ХХ ст.	2
13.	Розбудова державності та державного кордону України.	2
14.	Територія України як один з провідних чинників її сукупного політико-географічного потенціалу.	2
15.	Тип, розміщення та функції сучасних кордонів України.	2
16.	Основні риси сучасної системи АТУ України	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи політичної географії.		
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	6
2.	Історія політико-географічної думки	6
3.	Сучасна політична географія	6
4.	Тестування, самостійна робота «Політична карта Європи»	6
5.	Тестування, самостійна робота «Політична карта Азії»	4
6.	Тестування, самостійна робота «Політична карта Америки»	6
7.	Тестування, самостійна робота «Політична карта Африки»	6
8.	Тестування, самостійна робота «Політична карта	6

	Океанії»	
9.	Самостійна робота «Політико-географічні процеси в Європі»	6
10.	Самостійна робота «Політико-географічні процеси в Азії»	6
11.	Самостійна робота «Політико-географічні процеси в Америці»	6
Змістовий модуль 2. Територіальна організація політичного простору України.		
12.	Самостійна робота «Політико-географічні процеси в Африці»	10
13.	Самостійна робота «Політико-географічні процеси в Австралії та Океанії»	10
14.	Територія України як один з провідних чинників її сукупного політико-географічного потенціалу.	10
15.	Тип, розміщення та функції сучасних кордонів України.	10
16.	Основні риси сучасної системи АТУ України	8

8. Індивідуальні завдання

Оцінка геополітичного положення держави. Порівняльно-географічне дослідження геополітичного положення двох держав (за вибором викладача).

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Екзамен (7 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Екзамен	Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом та оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	Контроль індивідуальної роботи	Контроль тестів	
40	5	5	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
80 – 89	B	добре	

70 – 79	C		зараховано
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Методичне забезпечення:

1. Політична географія. Методичні рекомендації для студентів / Р.Р. Сливка, І. І. Закутинська. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. – 93 с.

Основна:

1. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шабля. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
2. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
3. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с.
4. Дністрянський М. Геополітика: Навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с.
5. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
6. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. – Львів, 2021. – 154 с.
7. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред.. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с.
8. Сливка Р.Р. Просторові трансформації міського середовища Донбасу під впливом воєнного урбіциду / Р.Р. Сливка, І.І. Закутинська, Б.В. Глуханюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128.
9. Сливка Р.Р. Вплив змін довкілля на генезу територіально-політичних суперечностей / Р. Сливка. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2019. – Випуск 10. – С. 67-75.
10. Сливка Р.Р. Розвиток туризму в регіонах заморожених конфліктів: політикогеографічний аспект / Р.Р. Сливка // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.) — Львів, 2019. – С. 31–38 (8 ст.).
11. Сливка Р.Р. Функціональна вразливість держави щодо конфліктів: просторовий вимір / Р.Р. Сливка // Міжнародній науково-практичній

конференції "Реґіон-2019: стратегія оптимального розвитку" (16-18 жовтня 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 42-45 (4 ст.).

12. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (7-8 травня 2019 р.) // наук. ред. Л.П. Царик, М.Я. Сивий, А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. – С. 68-72.

13. Сливка Р.Р. Чи має право на існування конструктивно-географічний підхід в географії територіально-політичних конфліктів? / Р.Р. Сливка // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 1–3 жовтня 2020 р.). Львів: Простір-М, 2020. 33-37 с.

14. Сливка Р.Р. Ресурсний чинник територіально-політичних конфліктів / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р.). – Тернопіль: Вектор, 2020. – 364 с.

15. Сливка Р.Р. Політична географія територіальних цесій / Р.Р. Сливка // Географія, картографія географічна освіта: історія методологія, практика матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 30-річчю відкриття кафедри географії України та регіоналістики і 80-річчю утворення Чернівецької області (м. Чернівці, 7-9 травня 2020 р.) – Чернівці: Видавничо-поліграфічне підприємство «МІСТО», 2020. – С.101-105.

Допоміжна:

1. Договір між Україною та Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки [Електронний ресурс] // Законодавство України. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_205.

2. Додатковий протокол до Договору між Україною і Республікою Молдова про державний кордон щодо передачі у власність Україні ділянки автомобільної дороги Одеса - Рені в районі населеного пункту Паланка Республіки Молдова, а також земельної ділянки, по якій вона проходить, і режиму їх експлуатації (Додатковий протокол ратифіковано Законом N 1633-III (1633-14) від 06.04.2000)

3. Доклад Независимой группы высокого уровня по миротворческим операциям об объединении наших сил в интересах мира: политика, партнерство и люди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/181/47/PDF/N1518147.pdf?OpenElement>

4. Дополнительный протокол I и II к Женевским конвенциям от 12 августа 1949 г., касающийся защиты жертв вооруженных конфликтов 1977 г.

[Электронный ресурс]: // Компьютерная справочная правовая система
Консультант Плюс: Версия Проф. – Режим доступа: -
<http://www.consultant.ru>

5. Дополнительный пункт. Проект резолюции ПА ОБСЕ. Нарушение прав человека и основных свобод в Крыму. Основной автор г-жа Наталья Агафонова (Украина) [Электронный ресурс] // Тбилиси. – 2016. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.oscepa.org/documents/all-documents/annual-sessions/2016-tbilisi/supplementaryitems/3305-01-violations-of-hr-in-crimea-rus/file>.

6. Ежегодник СИПРИ 2016: вооружения, разоружение и международная безопасность: Пер. с англ. – М.: ИМЭМО РАН, 2017. – 1044 с.

7. Конвенція Монтевідео //

https://en.wikisource.org/wiki/Montevideo_Convention 8. Минская декларация и резолюции, принятые парламентской ассамблеей ОБСЕ на двадцать шестой сессии (Минск, 5-9 июля 2017 года) [Электронный ресурс] // Минск. – 2017. – Режим доступа до ресурсу:

<http://www.oscepa.org/documents/alldocuments/annual-sessions/2017-minsk/declaration-25/3557-declaration-rus/file>

9. Conflict Barometer 2017: disputes, non-violent crises, violent crises, limited wars, wars. № 25. [Электронный ресурс] // Heidelberg Institute for International Conflict Research. – 2018. – Режим доступа до ресурсу:

<http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/>.

10. Country classification [Электронный ресурс] // UN. World Economic Situation and Prospects. – 2015. – Режим доступа до ресурсу:

http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2014wesp_country_classification.pdf.

11. Fund for Peace Failed States Index (2019). – Взято з:

http://www.fundforpeace.org/web/index.php?option=com_content&task=view&id=99&Itemid=323

12. Global Risks 2016 11th Edition [Электронный ресурс] // World Economic Forum. – 2016. – Режим доступа до ресурсу:

<http://www3.weforum.org/docs/Media/TheGlobalRisksReport2016.pdf>.

13. Stockholm International Peace Research Institute [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.sipri.org>.

14. The Club of Rome [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.clubofrome.org>.

15. The UN Refugee Agency [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.unhcr.org>.

16. UN Development Programme [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.unaids.org.ua/en/agency/undp>.

17. United States Agency for International Development [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.usaid.gov>.

18. World Atlas of Epidemic Diseases [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.limbicweb.com/e-books/world-atlas-of-epidemic-diseases-arnold-publication>. 19. World Hunger and Poverty Facts and Statistics, 2015 [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.worldhunger.org>.